

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	IX
สารบัญรูปภาพ	X

บทที่

1 บทนำ	1
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา.....	9
2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	20
3 ขอบเขตของการวิจัย	20
3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	20
3.2 ขอบเขตด้านประชากร	22
3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่	22
4 กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย	23
4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	23
4.2 สมมติฐานการวิจัย	25
5 คำถามการวิจัย.....	25
6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	26
7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	27
2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย	29
1 ความหมาย องค์ประกอบ ที่มา การครอบครอง รูปแบบการใช้ประโยชน์ และพลเมือง.....	29

บทที่

หน้า

1.1 ความหมายของที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	29
1.2 องค์ประกอบของที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	32
1.3 ที่มาของที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	33
1.4 การครอบครองดูแลที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	34
1.5 การจัดการการใช้ประโยชน์	40
1.6 พลเมือง	46
2 สภาพการณ์ของปัญหาที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันและ ผลกระทบ	49
2.1 นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. 2560-2579	51
2.2 สภาพการณ์ของที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	54
3 แนวคิด หลักการ และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่ดินสาธารณประโยชน์ สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	75
3.1 แนวคิด	75
3.2 หลักการ	91
3.3 ทฤษฎี	110
4 กฎหมายต่างประเทศว่าด้วยการจัดการพื้นที่สาธารณประโยชน์สำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกัน	111
4.1 เครือรัฐออสเตรเลีย	111
4.2 สหรัฐอเมริกา	119
5 กฎหมายไทยในการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ..	123
5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	123
5.2 กฎหมายด้านทรัพย์สิน	125
5.3 กฎหมายด้านองค์กรจัดการ	131
3 วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology)	146
1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	146
1.1 แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สาธารณประโยชน์ สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	146

บทที่

หน้า

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมือง ใช้ร่วมกัน	147
2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)	148
2.1 ประชากรสัมภาษณ์	148
2.2 ประเด็นสัมภาษณ์	148
3 การมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-design)	149
3.1 การกำหนดกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง	150
3.2 ขั้นตอนในการดำเนินการ	151
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	152
5 การจัดทำกฎหมายต้นแบบ	152
6 การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)	153
4 รูปแบบการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	154
1 สภาวะการณ์ปัญหาและผลกระทบจากการใช้ที่สาธารณประโยชน์	155
2 การจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามกฎหมายไทย	173
2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์	174
2.2 ที่สาธารณประโยชน์ที่ยังไม่มีกฎหมายกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะ	176
2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์	179
3 การจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามกฎหมาย ต่างประเทศ	192
3.1 เครือรัฐออสเตรเลีย	192
3.2 สหรัฐอเมริกา	200
4 รูปแบบที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	206
4.1 เหตุผลในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์ สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	206
4.2 โครงสร้างของกรอบกฎหมายว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์ สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	207

บทที่	หน้า
5 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	226
1 การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co – Design)	227
1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ	228
1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ	231
1.3 ประเด็นกฎหมายในการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	232
1.4 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ.....	232
1.5 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม	241
1.6 การเปรียบเทียบการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากผลของการมีส่วนร่วมออกแบบของกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม	248
2 การเปรียบเทียบการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันระหว่างร่างผลการวิจัยกับผลจากการทำ Co-Design	250
3 การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	255
3.1 หลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมาย.....	255
3.2 โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	260
3.3 ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ.	261
4 การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)	270
5 ร่างพระราชบัญญัติต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ.	277
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	283
1 สรุป อภิปรายผล	284
2 ข้อเสนอแนะ	293
3 ข้อเสนอแนะประเด็นในการนำไปศึกษาวิจัยต่อไป.....	294
4 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน	294

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	296
ภาคผนวก	306
ภาคผนวก ก. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	307
ภาคผนวก ข. การมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)	311
ภาคผนวก ค. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)	314
ประวัติผู้เขียน	317

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จำแนกตามอำเภอและตำบล	55
4.3 การเปรียบเทียบที่สาธารณประโยชน์ของเครือรัฐออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา	204
5.1 การเปรียบเทียบคำตอบการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของกลุ่มเฉพาะ	240
5.2 การเปรียบเทียบคำตอบการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของกลุ่มผสม	247
5.3 การเปรียบเทียบคำตอบการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของ กลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม	248
5.4 การเปรียบเทียบการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันระหว่างจาก ผลการวิจัยกับผลจากการทำ Co-Design.....	250
5.5 ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. .... พร้อมหลักการและเหตุผล	262
5.6 ผลจากการรับฟังความเห็นร่างกฎหมายที่นำไปปรับปรุงแก้ไข.....	273

สารบัญรูปภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	24
4.1 ลักษณะของที่ราชพัสดุ.....	156
4.2 ลักษณะของที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.....	156
4.3 ลักษณะของที่ดินคนสร้างตัวเอง.....	157
4.4 ลักษณะของที่ป่าไม้.....	157
4.5 ลักษณะของที่อยู่อาศัยแห่งชาติ.....	158
4.6 ลักษณะพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่ยังไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์	159
4.7 การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน.....	160
4.8 การใช้ประโยชน์ที่ขัดกับสภาพของพื้นที่โดยการสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำ ..	161
4.9 รูปแบบการจัดการสวนชุมชน (Community Garden).....	208
4.10 เยาวชนทำงานร่วมกันใน PEAS FARM	209
4.11 ภาพตลาดใต้โหนด	210
5.1 การจัดทำ Co-Design	228
5.2 ประชากรกลุ่มเฉพาะ	229
5.3 ประชากรกลุ่มผสม.....	230
5.4 เลขาประจำกลุ่มประชากรเฉพาะและประชากรผสม	231
5.5 การอภิปรายและการนำเสนอต่อที่ประชุม.....	232
5.6 การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing).....	270